

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

[Dialogvs Libertatis Ecclesiastice Defensorius cum Imperatorum sanctionibus]

Koebel, Jacob

[S.l.], 1516

[urn:nbn:de:bsz:31-114150](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-114150)

Thome D. Aucuparij. b. Lau.
42 A 1400 RH Decre. Lugon. (Ann.
Chri M D XX
Mien Junij

WR416

2452

G. W. 3349

Hoc in Libro sequen. Con-
tinentur.

1. Flores Ultimaru Voluntatu D. Rolandi Bonemer.
2. Dialogus Libertatis Ecclesie Defensorius
3. Compendiu Henrici de Eiro De censibus
redditis seu Pensionibus sub titulo re-
mpromis an liciti sint uel illiciti.
4. Tractatus Copula et Coniunctionis secundu
Bartholum.
5. Tractatus de his qui ad Ecclesias Consuevit et
de iudicibus qui in ecclia Cuius vel eni
alios causas Tractant
6. Consiliu D. Andree Barbary siculi Ordini
fratru Almonu editu an duo capita in
vno ordine papa ferre possit et alia ibidem

1
DIALOGVS LIBER/
TATIS ECCLESIA/
STICE DE/
FENSORI/

us cum Imperatorum
sanctionibus;

Ederet hæc nemo nisi religionis amator
Esset: & ad summū spes sibi certa deum
Hic valeat falso dicit qui crimine K&bel
Senciat in Christos; hic male iam percat

Jakob

I H

¶ Decretum Leonis decimi in Lateranenī
concilio, Anno dñi, 1514. emanatum.

¶ Sacrificule perlege & ama quem odisti,

(1516)

R. 1.

Omnia consilio prius experire
q̄ armis. Ut nequit nimis.

Errores quosdam : quāvis nō
enormes huc adnotare visum est,

In A. j. in. ij. facie in prima linea lege existeret p existent.
In B. j. in. j. facie in. f. linea lege blador̄ pro blandorum.
Eodē fo. & facie & alibi lege teloniū p theoloniū & c. & reli-
qua errata facile per teipsum potes emendare,

zθ

Sūmari⁹ p^ruilegiorū } Friderico II.
ab impatorib⁹ } Carolo III.
} Sigismūdo. } ecclie & clero p^rcesso
rum.

Caput. I.

EPILOGVS CON

stitutionis Fridericidine: Sequentes vigin-
tiduos articulos complectens.

I.

Primo Fridericus ipse cassat statuta contra libertates ecclesie
& eccliaſticas p^rſonas edi vel ſeruari; editas vel ſeruatas.

II.

Deinde eadem statuta decernit infra duos menſes poſt cōſti-
tutionis ſue publicationē tunc factam aboleri.

III.

Similia de cetero attentata ipſo iure eſſe nulla.

III.

Poteſtates eadem attentantes; ſua iuriſdictione eſſe priuatos.

V.

Eorum loca; banno mille marcarū argenti ſubiacerē.

VI.

Tales ſtatuarios; ſcriptores; conſiliarios ſm ea iudicantes;
eſſe ipſo iure infames.

VII.

Eorum ſententias & alios actus; non teneri.

VIII.

Bona; has conſtitutiones per annū contemnentū; ab omī-
bus in imperio poſſe impune occupari.

IX.

Nullam poteſtatem; eccleſijs; p^rijs locis; & eccliaſticiſ per-
ſonis; exactiones imponere debere; ſub pena tripli & ban-
ni imperialis.

X.

Sub eisdem penis : bona ecclesiastica inuadi non debere.

XI.

Per annum excōmunicatum ob lesam ecclesie libertatē; Imperiali etiā banno subiacere; & ab eo (nisi ab excōmunicatiōe solutū) non liberandum.

XII.

Clerico ad iudiciū seculare tracto; & actorem a iure cadere; & iudicatum non teneri; & iudicem ipsum extunc iudicandi potestate priuatum esse.

XIII.

Ecclesiastico iustitiam negantē : Iurisdictionem perdere.

XIII.

Diuersarum sectarum hereticos; infamia & bonorum confiscatione esse damnatos;

XV.

De heresi suspectos; nisi se purgauerit; infames; bānitos; & post annum pro hereticis habendos.

XVI.

Potestates & cōsules in eorū assumptione debere iurare; hereticos se ab ecclesia exterminaturos; alioquin p potestatibus & consulibus non haberi; eorūq; sententias irritari.

XVII.

Dominos temporales requisitos dominia sua ab heresi non purgantes; terras suas perdere.

XVIII.

Hereticorum receptores & defensores per annū excōmunicatos; diuersis penis ciuilibus puniendos.

XIX.

Nauigia & nauigantiū bona periclitata; possessorū manere debere; contraria cōsuetudine non obstante.

XX.

Peregrinos libere hospitari; testari; eorūq; ordinationē incōcussam seruari debere.

Eorū
in pi

Agr
uader

SV
titutio

Caro
lus
ni
p'm
per
tor.

XXI.

Eorūdem intestatorum bona : per episcopos heredibus vel in pias causas eroganda.

XXII.

Agricultores: eorundem bouēs & instrumenta: neminē inuadere vel auferre debere.

Caput. II.

SVMMARIVS CON

stitutionis Caroline: quādecim cleri priuilegia cōprehendēs.

Irri-
tat &
cassat

Presum-
pta qui
bus dñi
tpales,

Caro-
lus e-
ni q̄r-
t̄ im-
pera-
tor. | Statuta
quibus
cauet̄ q̄ | 1 | Nulla bona tpalia in ecclīasticā transferantur potestatem. |
		2	Ecclīastici nō admittant̄ ad agē- dum & testificandū in ciuilibus & pijs causis.
		3	Laici excōicati in foro ciuili nō repelluntur.
		4	Per seclārem potestatem bona ecclīarū occupant & arrestant.
		5	Oblationes fidelitū dīminuunt & restringunt.
		6	Exactōes & tallias de bonis ec- clesie extorquent.
		7	Clericorū possessiones incēdijs & rapinis deuastant.
		8	Cōtractus clericorū cum laicis: inscribere & sigillare recusant.
		9	Fabricis ecclīarū donata vel lega- ta vsurpant.
		10	De reb ⁹ clericorū teloniū exigūt
		11	Ad ecclīas & cimiteria confugi- entes extrahunt.

12 Precipit vt sup̄dicta sta-
tuta in preiudiciū ecclē-
siastice libertatis edita.

Reuocent;
Tollant;
fm ea nō iur-
dicēt; neq;
eis in iudic-
cio vl' extra
vtantur.

Principib' &
dn̄is tē-
porali-
bus.

13 Prohibet/
ne laicus
clericum

diffidat
capiat
p̄scribat
spoliet
occidat
mutilet
aut i car-
cere de-
tineat.

sub pena infā-
mie & priua-
tionis hono-
ris ipso facto

14 Hortatur p̄latos ecclēsiasticos vt predi-
cta in synodis & ecclēsijs publicent.

15 Infligit penā contraueniētibus quinq;
quaginta marcarum auri.

Caput. III.

SIGISMUNDI

na duodecim complectitur.

I.

Ante omnia Sigismundus Friderici & Caroli cōstitutiones
ad omnes ecclesias & ecclēsiasticos extendit.

II.

Postea statuit secularē iudicem in causis ecclēsiasticis (q̄z ali-
que enumerātur) nisi ab ipsis requisitū; iudicare nō debere.

III.

Si contrariū egerit; iudicatum nō teneri; iudicem iudicandi
potestate priuari; actorem a iure cadere; & bannū imperiale

ac. xl. marcarū aut multam incurrere.

III.

Clericorum bona de ecclesiasticis redditibus prouenientia decernit sine telonio vendi & abduci posse.

V.

Ecclesiastica bona per mortē relicta; sine impedimēto; in uasione & exactiōe his ad quos de iure spectant; relinquī.

VI.

Ecclesiasticorum colonus; uolētis hospitalitatibus; vectigalijs; seruicijs & exactiōibus nō grauandos.

VII.

Damna ex dictis oneribus clericis illata; plene refarciēdos.

VIII.

Prelatos ecclesiasticos iurisdictionē & correctionē in suos exercere; non prohibendos.

IX.

Seculares p ecclesiastica libertate manutenēda & criminosis puniendis requisitos; seculari brachio ecclesiasticos prelatos adiuuare debere.

X.

Ad predictorum effectum: omnes principes & potestates perpetui deputantur executores.

XI.

Eisdem potestatibus sub grauissimis penis mandatur; ut requisiti psonas ecclesiasticas defendant; & penas extorqant.

XII.

Hortatur presentia & precedentia a prelatijs spiritualibus in synodis & ecclesijs publicari.

Bonifacius huius nominis Papa. viij.

Primo: inducit Honorij papam tertium a Friderico secundo sancita confirmantem.

Secundo: Omnia cōmemorata Carolo quarto statuta.

Tertio: Deputat executores spirituales; qui predictas cōstitutiones faciāt apostolica auctoritate obseruari & trasgressores coherceri.

DECRETVM LEO

nīs decimī in Lateraneñ. concilio. Anno
domini. 1514. emanatum.

ET CVM A IVRE

Et tam diuino q̄ humāo laicis potestas nulla in ec-
clesiasticas p̄sonas attributa sit; Innouam⁹ om̄es
& singulas q̄stitutiōes Bonifacij octauī p̄decessoris nostri;
que incipit Felicis Et Clementis V. que incipit Si quis sua
dente Nec nō quascūq; alias aplicas sanctiones in fauorē li-
bertatis ecclēsticę & cōtra eius violatores quolibet editas;
penis etiā contra talia presumētes; in bulla que legitur in ce-
na dñi contentis in suo robore p̄manentib⁹. Et cum in late-
raneñ; pariter ac cōcilijs generalib⁹ sub excōicationis pena
p̄hibitū fuerit/ ne Reges/Prīncipes/Duces/Comites/ Ba-
rones/Respublicę & alij potentatus quicūq; Regnis/ p̄-
uincijs/ciuitatibus ac terris quoquo modo p̄sidentes; colle-
ctas; decimas; & alia hmōi onera; clericis; prelati; & alijs q̄-
buscūq; p̄sonis ecclēsticis imponant exigantq; Ne ve a
spōte dantibus & q̄sentiētib⁹ recipiant/atq; in p̄missis auxi-
lium/fauorē q̄siliūue palam vel occulte prestantes; in excōi-
cationis late sentētie penā eo ip̄o incidāt. Et ip̄se quoq; resp.
ac cōitates & vniuersitates circa hoc quolibet delinquētes;
ecclēstico eo ip̄so subijciant̄ interdicto; Prelati etiā p̄missis
absq; romani pontificis exp̄ssa licētia vltro q̄sentiētes/excōi-
cationis & depositionis penā ip̄so facto incurrāt. Statuim⁹
& ordinamus/vt de cetero talia p̄sumentes/etiā si vt preferī
q̄lificati fuerit; vltra sup̄dictas penas; q̄s q̄traueniētes eo ip̄o
incurrere volum⁹/& innouamus/ad om̄es actus legitimos
inabiles & intestabiles habeantur. Datum Rome in publica
fessione in Lateraneñ sacrosctā basilica solenniter celebrata.
Anno incarnatiōis dñice. M. D. xiiij. Tertio Nonas Maij.
Pontificatus nostri Anno secūdo.

De penis
lib. vj.
De penis
in clemen-
tinis.

Veru
lis ac

Quid
piatur
quesu
Alteru

Ego d
dam m
legia si

Quid e
gati cor

Quāq;
thenis h
hac re ti
contract
manec
dis cler
uilegio
dumtax
rea priu

DIALOGVS QVO

a laico obijciuntur & a clerico solide & prout de
iure dissoluuntur vulgaria contra liber-
tatem ecclesiasticam Argumenta.

☞ Hugo.

Dixi mihi Oliveri/verumne
est quod audio/consultatum theñ. clero abstulisse
antiquissima privilegia. & credere se hoc posse de
iure. ☞ Oliverius.

Verum Hugo: sed non eodem sensu a clero & civitatis emu-
lis accipitur/quo a consulibus factum est.

☞ Hugo.

Quid ambiguitatis in dicto aut facto est/vt diversimode ca-
piatur/nec quero vt de vtroq; pariter respondeas. duo enim
quesiui/vñ. Sublata ne sint clero antiquissima privilegia?
Alterum, Credere consultatum hoc iure posse?

☞ Oliverius.

Ego dixi/in hac realiquid a consultatu factum/non (vt quis-
dam maledici calumniatur) per hoc infringendo clero privi-
legia sine legitima causa quod etiam cogitasse sacrilegium est.

☞ Hugo.

Quid est illud/in hac realiquid; ne post hec in incerto nos va-
gari contingat.

☞ Oliverius.

Quam te minime latere quesita certo sciam/& me absente a
thesis hec conclusa & publicata sint/morigerandum tamen in
hac re tibi statui/amicitia mutua in nos annos ante aliquot
contracta me compellit conclusum intelligo in consultatu; maxi-
ma necessitate suadente. que legibus soluta est. capere a blan-
dis clericorum in molendinis gabellas/sicuti a laicis nullo pri-
vilegio gaudentibus? non semper sed necessitate/causa impellente
dumtaxat durante/qua cessante/cessabit effectus/& propter
rea privilegium cleri minime extinguit/sed suo tempore sicuti est

A

1014
vigorem habebit qđ impossibile foret/ si extinctū existent /
hec nisi publica foret/ ex me in lucem nō prodirent, que em
in cōsulatu pcludunt sepulta sunt/ & nemini licitum est vel
amico referre. ¶ Hugo.

Gratias ago primo/ qđ de amicicia mentionē fecisti/ que me
audacem fecit tecum cōferendi. Deinde/ qđ absq; circūlocu-
tione seu verius circūlatiōe (qua plures ex ciuibus suos cō-
lorant sermones & hoc subtiliter locutū fore reputant, licet
iuxta psalmistā. In circuitu impij ambulant) mihi clarā pclu-
sionem ppalasti. Licet em missi cōsulatus hanc cōclusionē
clero intimauerint/ credidissem tamē potius fuisse verba mi-
natoria ad alium effectū tendentia/ & qđ pmissa de pleno cō-
sulatu deliberate de iuris peritorū consilio non pcessissent.
Sed hoc mihi velim respōdeas/ si presens fuisses: votum ne-
tūm fuisset & huic cōclusioni consentaneum;

¶ Oliuerius.

Quid de voto meo queris/ qđ in tot prudentum & expertoꝝ
multitudine nullius momenti fuisset/ merito debet tibi suffi-
cere/ qđ cōclusionē hanc a me extraxisti/ & vana fuit tua esti-
matio/ qđ missi cōsulatus vnū dicerent/ & aliud desiderarent
Nec dubites quin hec res cōclusa sit/ p habentes ad hoc ple-
nam potestātē. Nec ita ardua videt/ vt magnorū doctoz ege-
at consilio/ & omniū consulum conuocatione.

¶ Hugo.

Votum tuū non abs te requiro/ sed vt sciam si in alioꝝ erro-
re sis.

¶ Oliuerius.

Noli queso blasphemare/ nec in celum os ponere. Credis tu
Hugo consulatū theneñ, errare? & hanc cōclusionē sine ma-
tura deliberatiōe fecisse? desipis si ita sapis. Sed videris mihi
ad secundā partem quesiti pcedere/ si p̄sulatus credat hoc se-
iure fecisse. Et (vt breuis sim) si presens fuissem/ consulatui
nō restituissem/ & temporū qualitibus attentis/ nō secus vo-
tassem.

¶ Hugo.

Vach perij/ in te vnice oliueri spem meā posueram/ vt tere-
deunte clerus in pristinā libertatem cōstitueretur/ nō es me-
mor largissime pmissionis p te nomine cōsulatus facte clero

dum tolerauit cōniuentibus oculis/ nescio an plus coacte
q̄ iuste ad tuam importunam instātiā/ de duorū grossorū
Thenen. gabelle, aggrauatiōe ex qualibz carrata vini/extūg
inantea nulla clero imponēda onera / & vti ciues defenden-
dos.

¶ Oliuerius.

Menti habeo/ necessitas maior impellit q̄ verissimile fuerat,
Alia ratio reformat pactū Nonne sedetis pacifice in tam in-
signi ciuitate Thenen. absq; omni onere/ vēditis vina vestra
absq; gabella. Ciues etiā pauprimi strictissimas & onerosas
faciunt custodias/ vos quos huius disturbij p̄cipales vul-
gus clamitat in plateis/ in lectis quiescitis/ alijs in muris p̄no-
stantibus. Ciues vicesimū denarium de bonis suis cōtribu-
unt seu mutuunt/ vos vel modicū mutuo dare recusastis. Iu-
stum est qui sentiunt comoda/ illos onera subire debere eq̄
lia/ quid molesti & indignati estis de tam modicare/ vt panē
ematis instar laicorū/ hoc periculo maxime durante/ & ne-
cessitate cōpellente.

¶ Hugo,

Ni fallor te plus solito cōmotum video/ & vulgi sentētie in-
herere/ qui nō ratione sed volūtate/ occasione qualibz sum-
pta pro causa motetur. Nunc igitur replicare omittā/ ne ali-
ter q̄ ego dixerim verba mea interpretēris/ & cras si ocij qd
q̄ tibi erit redibo.

¶ Oliuerius.

Erras Hugo/ nulla in me cōmotio est ad iracundiam/ que in
me rectū supplantauit iudiciū/ replica quid vis/ veritas non
querit vmbra/ diuerticula seu circulationes sunt hec verba/
& subtilis mos est nil habentiū ad replicandum.

¶ Hugo,

Gaudeo Oliueri te ita constantē/ & a veritate immobilē/ sed
rogo/ si te errare monstrauero/ & a veritate alienū/ vis ne ad
rectam viam dirigis.

¶ Oliuerius.

Quid ni hoc velim/ quinimo qd' in me queris/ tu te facturū
promitte/ & quantū in te est ne veritati singulis attentis resis-
tatur persuade. Qd' si ego pro veritate te certare sensero/ ite-
dem apud consulatū me facturum promitto.

¶ Hugo,

Nedum promitto/ sed & me ad hoc astrigo/ & sub penis ca-

A ij

mere in forma meliori obligo/sed q̄ multa capita tacta sunt
vt p̄ partes veritas inquiratur necesse est/vt sentio credis vna
cum cōsulatu/recte & iuste/ tpe hoc & necessitate vrgente/
cōsulatū facere/que cum clero attētauit/nec vllā ob hoc pe
nam incurrere.

¶ Oliuerius.

Sentis bene/& ita est. doctores em̄ desup cōsulti sunt/quos
in iure cōsulere erroneum/vix credibile est.

¶ Hugo.

Non estimo in iure doctores pontificio/vel impatorio/seu
etiā sacre scripture hec cōsuluisse/si igit̄ medici cōsulti sunt/
nimirum si fines eorum transgressi errauerint.

¶ Oliuerius.

locaris in re tam ardua/iuris vtriusq̄ doctores plures cōsul
ti sunt/qui in hāc cōcordant diffinitiuā sniam. necessitatem
rem alias illicitā/licitam facere/cum legi nō sit subiecta/& si
iura cessarent/ius diuinū & naturale hoc dīctaret.

¶ Hugo.

Erras oliueri/ & iam nō iocor/omnes illos de cōsulatu q̄ au
ctores hui⁹ sublatiōis priuilegij & impositionū similiū ones
rū fuisse in hac ciuitate Theneñ. sunt iure ciuili & canonico
diuersis cēsuris & penis innodati. Si iurista esses/allegarē ti
bi. c. nō minus. c. aduersus. de immu. eccle. c. quāq̄. de cēsi.
lib. vj. c. si. de immu. eccle. e. li. & de. si. de cēsi. c. sup q̄bul
dā. de p̄. sig. l. placet. C. de sa. san. ec. & in p̄stitutiōe Frederici
scd̄i/ad decus & decorē. sub rubrica de statutis & cōsue. cō
tra liber. & ec. in vfi. seu. Ultra ista iura cōmunia/ sunt con
stitutiōnes impiales Karoli quarti fundate sup cōstitutiōib⁹
Frederici predicti/cōfirmate p̄ summos pontifices/preserti
per Honorij papā. iij. & martinū papam. v. qui desup clero
Theneñ. dedit executores anno suo primo. Preterea est bul
la que singulis dieb⁹ Iouis in septimana sc̄tā p̄ summū pōti
ficem publicat/qui tales impositores nouorū onerū anathe
matizat/& ab hmōi cēsuris & anathemate nullus p̄ter sum
mū pontificem potest tales absoluere/prout desup est clara
bulla prohibitoria Pauli pape. ij. moderni dicta/nostri san
ctissimi.

¶ Oliuerius.

Hugo/si res tam clara foret/nō possum credere doctores ita
consulatui cōsuluisse/& cōmuniter dicūt/q̄ iura de facili fle
ctūt ad instar nasi cerei/ & nō dubito consulatū Theneñ.
singula mature prius masticaſſe/ q̄ hmōi rem concluderent
& publicarent. Et merito clerus iuxta facultatem contribu
ere debet prout audiui iure cautum.

¶ Hugo.

Ab vltio incipiā/fateor tpe necessitatis clerū teneri ad sube
undum certa onera/ sed modus traditus in iure seruādus est
cōsulato romano pōtifice v̄ eius legato auctoritatē habente
Nullo tamē iure cauetur/ laicis licere clero hmōi onera im
ponere/ & hoc verū vti euangeliū est. Si consulatus cōsuluit
doctores (potest esse semel) p̄ me ad hoc respōsum est. Hoc
certum est/ nullum cū missis ad clerū per cōsulatū/ in hoc tam
arduo negotio iuristā cōparuisse (cū tamē in minimis cau
sis doctor syndicus ciuitatis cū missis solitus sit cōparere.

¶ Quinimo vnus ex maiorib⁹ ciuitatis/ in clero publice nō
est veritus exclamare, Consulatū Theneñ. in hac re nō cura
re libros nec doctos viros. qđ verbū spero ex se ip̄o locutus
est alioquin vitupio dandū esset cōsulatui Theneñ. qui tunc
posset in hoc cōparari cōsulatui Nursiē. quē totus mūdus
verbo italico deridere solitus est/ eo q̄ tpe concilij. p̄clama
uit. for le fanye quod est dicere/ exeant sapientes/ p̄ quos no
tant l̄atos. Nec reputo minimā auctoritatem in tanto cōsu
latu tot p̄sonarū. Nam integrū presumi iudicium/ qđ pluri
morum cōsilio approbat. Sed nolite mihi queso imputare q̄
dicturus sum. Tu ipse scis/ quales intrāt ad consulatū/ & q̄
les vocant & cū quib⁹ practicis. Ego estimo iuxta sententiā
Francisci petrarche clarissimi poete. Si sobria venerādaq; ca
nicias in cōcilij partē vocaretur/ & hucusq; vocata foret/ &
qui fortune ludos noscerēt & amare rem publicā didicissent
hanc rem nunq̄ attētaſſent/ his em̄ dulcedo pacis est gratior
qui contrarij amaritudinē preguſtarunt.

¶ Oliuerius.

Vt mihi videtur Hugo/ satis serioſe & grauit̄er locut⁹ es. In
cōsulatu plures nūero sunt/ & iuuenes & senes/ & vt video

A iij

140
iuuenes plus vigent cōsilio q̄ senes/ qui carent memoria &
intellectu/ & habent annexā quandam infantīā/ iactantes se
multa vidisse & audiuisse/ que ante eorū tpa peracta sunt ius-
ta illud metricum/ per vim mentiri &c.

Hugo.

Nolo Oliueri illos admittatis vel vocetis ad consiliū/ quib⁹
nulla sunt senectutis insignia preter rugas/ canos/ caluiciū/
& incuruū tergum, nasciq; madentis infantīā/ & cū voce tre-
mentia mēbra/ vt Satiricus ait. Suas sibi equidē inuidiosas
dotes habeant. Ego cū Francisco petrarcha nō pueros que-
ro/ sed maturos. Neq; rursus illos excludo/ si qui sunt q̄ flo-
rentib⁹ annis animi p̄occuparunt senectutē. Non sum nes-
sciū quantū Africanus adolescēs afflicte reipublice/ non
manu solū sed consilio p̄fuerit/ aut dum secretū senat⁹ celat
papius pretextatus/ quo nam matrē ioco luserit/ quid pes-
dago suo portius cato. quid seni anxio puer suafit altibia
des/ Sed mihi crede Oliueri/ prarū genus hominū/ quib⁹ in
tenera etate cōtingat sapere/ vbi sane tale aliqd & p̄gressum
annos adolescentē videris (nec em̄ inficior fieri posse) senū
choris aserbe. Tu qui & cōsiliij prima vox & rex caput esse
meruisti & hec semp tecū cogita/ primas ad te partes vel glie
vel infamie ptinere. Ideoq; sopitis om̄ibus vel rem hanc ne-
gligentibus/ solus vigila/ semp in mente firmiter tene q̄ cle-
ro addixisti/ dum dulciloquio tuo libertatē cleri in duobus
grossis lesisti/ neq; par impatoris & militis labor est/ prom-
ptior ad actum venit/ quē maior p̄mij spes & glie/ vel incur-
sus infamie & flagicij impellit. Hoc incorpora/ q; nobilib⁹
animis post virtutē/ summū calcar est gloria. Sūt aut̄ optime
cure de salute p̄rie/ vt ait Cicero/ his assurge/ teq; sup te ip̄m
erige. vide/ circūspice/ q̄templare om̄ia/ & felices exactiōnū
cleri exitus cū infelicib⁹ q̄fer/ & damna cū comodis/ & gau-
dium cū merore/ & p̄ctm̄ & lesam d̄scientiā/ cum trāquilli-
tate animi & bona fama/ & diligenter caue/ ne tot annoꝝ fe-
licitatē & bonā famā ciuitat⁹ Theneñ. vni⁹ flagicij deleas di-
scrimie/ sed vt fremētī turbe tuta mag; & p̄ futura q̄ placitura
cōsilia p̄beas. Ex h̄ te amor publicus seq̄ret̄ indubie in p̄nti.

& premiū in futuro. Hoc tñ vnū subtrahere nō possum: q̄ in
thenis populus in cler̄ tanta falsa cōfingit dicta & p̄clamat:
quanta non diceret de latrone homicida, de scorto meretrix,
scurra de mimo.

¶ Oliuerius.

Sana & bona cōsilia maiorū auctoritatibus approbata mihi
tribuis; de quibus merito tibi gr̄as ago; sed me nimīū extol-
lis, quid em̄ ego nisi vnus de cōsilio & nō de seniorib⁹. Mihi
multa ascribis que alijs attribuenda sunt. Ego quantū in me
fuerit paci cōsulere, p̄mitto. Est ne mediū inueniendū in hac
re; a te quero, r̄nde queso: ac si doctor cōsulatus existeres.

¶ Hugo.

Propter te oliueri quē semp̄ amauit; r̄ndebo hoc pacto; & cō-
ditione si dictis meis fidem adhibueris.

¶ Oliuerius.

Haud dubium quin adhibebo.

¶ Hugo.

Que p̄us dixi in iure cauta; verissima sunt, & h̄ mediū est ne-
cessariū cōsiliū. Restituat̄ clerus ad pristinā libertatē; cū
p̄missione de nō in fringendo libertatē in futurū; & cum res-
titutiōe ablatorū; & illo facto de p̄silio legati p̄ntis; iuxta cle-
ri facultates imponat̄ decima clero soluēda ciuitati, si possibi-
le fuerit de iure & de facto.

¶ Oliuerius.

Regratior tibi; q̄ clare locut⁹ es; sed quid opus est p̄missiōe
in futurū; ex quo p̄sulto de iniquitate; ciuitas amplius nō at-
tentabit. Preterea; ablata vix vel nunq̄ consueuere restituit;
nec bene intelligo hec verba vltima parte, plata. Si possibile
fuerit de iure & de facto.

¶ Hugo.

Multa certe oliueri scit ciuitas vel de facili scire pōt; male &
pessime acta circa clerū; & eorū priuilegia; que tñ inuerecū-
de indies attētat, primū de cleri necessarijs sine gabella ad ci-
uitatem mīme per clerū introducendū; de statutis factis con-
tra libertatē eccl̄asticā; bona immobilia in ciuitate nō posse
legari clero vel eccl̄ijs aut eccl̄asticis p̄sonis; violare indies
libertatē eccl̄asticā; confugientes ad ecclesias extrahēdo; cle-

A iij

ricos incarcerado: pcutiēdo: & multa enormia cōmittendo
¶ Preterea: si nō restituūtur ablata: erit dānatio aniarū & periculum ruine ciuitatis. Propter duo em̄ maxime ciuitates tpe christianitatis periere: videlicet opp̄ssionē clerici: & vsurpationem iurium principū: que qñ corruūt: ppter earū magnitudinem perraro vel nunq̄ resurgunt. Verba vero in fine posita: de iure & de facto: ita intelligēda sunt: nam de iure clerici ciuitati contra eorū dñm (cui iuramēto fidelitatis sunt astricti) subsidiū prestare nō possunt. De facto etiā impossibilitas oritur: nam clerus om̄ibus bonis etiā p vestros soldados & ciues spoliati sunt: & p vros aduersarios: ita q̄ nullus clericorū ex suis in ciuitate q̄sistentibus bñficijs: possit victitare: prout prochpudor notoriū est. Sic clerici gaudet (dolent referēdo) priuilegio pauperū: qđ nō potest spoliari iam nudatus.

¶ Oliuerius.

Videris mihi multū vehemens in vtrāq̄ partem: in tuendo clerum: & accusando pplm: presertim q̄sulatū. Saltem fateri necesse erit: populū pauperrimū multa cōtribuisse: & labores infinitos tolerasse & subiisse. clerus vero defensus in pace quieuit absq̄ omni custodia.

¶ Hugo.

Nescis oliueri illū versum psalterij. Nisi dñs custodierit ciuitatem: frustra vigilat qui custodit eam: & illud: tu supplex ora: tu ptege: tuq̄ labora. Oportet distinctionē esse inter clerum & populū. Sed si clerus cogēdus est vigilare vt laici. ecōtra laici cogātur orare & cātare vt clerici: vt om̄ia sint cōmunia & cōfusa: & nullus exēptus sit: tunc certe ciuitas inferno similis existeret: vbi nullus ordo sed sempiternus horror inhabitat. Noli Oliueri sic sapere. noli sic psulere ius diuinū hoc phibet & detestat. Lege in. ij. li. Paralepomenō. c. xxxj. Q̄lī Ezechias puidit sacerdotib⁹ de victualib⁹: precepit em̄ populo vt darēt partes sacerdotib⁹ & leuitis. s. decimas & p̄micias que erāt eis assignate per legē: vt possent vacare legis diuine videlicet studēdo: docēdo: tēplum officiando. Istud em̄ (teste Nicolao de Iyra sup hoc passu) semp fuit obfuarū apd oēs: q̄ illi qui intēdebant studio & cultui diuino: acciperent

necessaria victus a populo: ppter qd' sacerdotes egypti tpe
famis nō fuerunt cōpulsī vēdere possessiones suas: sicut aliq̄,
quia ipsi statuta cibaria ex horreis publicis p̄bebant Et hoc
sub Pharaone qui legē dei ignorauit, vt habet Gen. xlvij. c.
Lege obsecro, Esdre. vij. c. vbi clarissime p̄hibet: ne census
(vt dicit Nicolaus de Iyra) de rebus q̄ portantur: & tribu-
tum qd' a p̄sonis soluit: & annonas. i. victū qui custodibus
terre p̄bebat, nō habeatis potestātē imponēdi sup̄ eos. Per-
sone em̄ deseruientes cultui diuino: & vacantes studio: debēt
esse a talibus immunes. ¶ Relege Oliueri totam Bibliā: &
inuenies regulariter Reges & Iudices filiorū israel: quādiū
sacra non violarūt, in bellis victores fuisse, & bonis om̄ibus
abūdasse. Dum vero legē transgressi sunt & sacra violarunt:
horribilia p̄pessi sunt, p̄estim in obsidione ciuitatū potētis-
simarū Samarie & Hierusalē: vt caput asini, lxxx. argēteis ve-
nundaret & quarta pars tabi stercoreis colūbe: q̄nq; argēteis.
¶ Pręterea matres comedere filios cōpulsę sūt: sed Samariā
solus Heliseus p̄pheta saluauit. Hierusalē vero dum ecclias-
tico statu caruit & legē transgressa est: penitus subuersa est.
Nec tradidit Naboth regi Achab suam vineā quā petebat &
quid regi contigit: exēplo sit. Hec om̄ia habētur, iij. Reg. vj.
& vij. c. & iij. Reg. xxj. & xxij. c.

¶ Oliuerius.

Multa mihi Hugo ex sacra scriptura alligasti: ad q̄ tibi repli-
care nō possum: nec volo: sed tibi fidē do plenariā: de hoc so-
lum me informes. Debet ne clericus in tam maxia necessitate
aliquid cōtribuere vel facere: qui tñ promisit & addixit: ne-
cessitatis tpe bonis rebus & p̄sonis ciuitati assistētiam facere
& ciuitatē defendere. ¶ Hugo.

¶ mihi imo sacre scripture nō p̄tradicis: sed fidē das: signū
bone consciētie est: & quia informari desideras: cler⁹ nō ne-
gat q̄ p̄misit: imo casu se offerēte (qd' deus auertat) ope ad-
implebit: & indies adimplet. Nam om̄ibus bonis ecclias:
etiā p̄ ciuitatis stipendarios spoliati: militant deo cātando
& legēdo & seruiunt altari: de quo tamē victitare nequeunt
Aliqui enim mutuo etiā sub vsura suscepto, aliqui bonis

mobilibus; suppellectili; & utensilibus venditis, aliqui plures
rales in beneficijs redditib⁹ bñficijs extra Thenis consistē
tium; aliqui laborib⁹ manuū redimēdo tpus in ciuitate mise
ram vitā agunt, quinimo aliqui (licet secrete) mēdicare cogū
tur. Nec tñ clerus aliqd neglexit tpe hui⁹ tribulatiōis; qđ ad
ipsoꝝ spectat officiu nocturnū & diurnū; etiā ad extraordis
narias pces & pcessiones indictas ad ipsius ciuitatis oēm vo
luntatē. Nondum qncp mēsiū tpus effluxū erat; quo guerra
durauit; & a clero cōtra pmissionē factā p ciuitatē; de nullis
grauaminib⁹ imponēdis; p sublationē priuilegioꝝ merito
non fuisset inchoandum, si tamē tanta imminet necessitas;
vt sine bonis clericorū (q̄ tñ respectu negocij inchoati modi
ca sunt) defensio ciuitatis ex bonis laicoꝝ fieri nō possit. Cō
sulatur summ⁹ pontifex vel eius legatus; & iuxta eius p̄siliū;
& possibilitatē iuris & facti; fiat impositio decime soluende
ciuitati p defensione eiusdē, defensio em iuris naturalis est;
& resistere tyrānidī licitū, non fiet violētia clero; nec p ciuita
tem impositio. Vos em manet necessitas obsequēdi; nō au
ctoritas impandi; cū laicis sup ecclesijs & psonis ecclesiasticis
nulla sit attributa facultas. Nolite tangere christos meos;
ne iusticia ciuitatis notoria; ȳtatur in iniusticia & tyrannidē
manifestā; & optima causa in pessimā iram omnipotētis dei
& vindictam super ciuitatē prouocando.

c. ecclesia
scēte marie:
de cōstitut.
P̄s. 104.

¶ Oliuerius.

Hugo; dulcis es in principio; sed vehemēs in fine; semp eā
dem cantelenā cātas; & idem cōcludis. Vtinā nunq̄ fuisses
clericus aut apostotares; qđ vix possibile cerno; certe alit ca
neres; nec ita inueheres in populū & extolleres clere; vix me
cōtineo. An credis qđ deus plagabit hāc patriā ppter clere?
Nescis qđ sunt in clero male viuētes peiores laicis; bibuli; lu
xuriosi; adulteri; monialū amatores; & cōcubinarij manife
sti; vnde estimas tot scorta in ciuitate p̄ciosis vestibus; cleno
dijs; annulis; & exuujs ad instar matronarū & p̄textarū orna
ta quibus p̄fecto laici modicū p̄tribuūt; quia vel vxores im
pedimēto sunt; v̄l parētes in abūdantib⁹; in indigētibus im
possibilitas.

¶ Hugo.

Loquor ex natura vt in buccā venit: & in re iusta cui q̄dicit
vehemēs sum fateor: etiā q̄tra animi mei p̄positū: maxime in
cōtīnuatione: sed nullus est p̄fectus p̄f̄ deū. ipse fecit nos
& nō ipsi nos. diuisiones gratiarū sunt. tu nimis dulcis: affa
bilis & eloquēs es. vide vt dulciloquio v̄itas insit: & felle nō
mīscēat: qui dulci fistula locutus es clero: vide si seruata sint
& ope adimpleta. Hec est practica Theneñ. multorū: v̄ba cō
ponere & etiā a p̄dicatorib⁹ exclamatiōes & p̄suasiōes cape
arēgas preconcipe & nil substātio sum cōcludere. Hanc artē
antiqui loquacitatē: non facundiā dixere. Parturiunt mōtes
nasceē ridiculus mus. Dum totū p̄narrat cōptis v̄bis: in cala
ce q̄clusionis nil aliud cōiter exp̄mī: nisi q̄ de iure naturali
diuio & positiuo est impossibile & p̄hibitū. Sequunt̄ p̄dica
tores v̄ri q̄ plures hūc modū: q̄ id hnt cure: nō quō scriptur
rarū medullas ebibāt: sed quō aurē ppli declamatorū floscul
mulceāt. Si (vt optas) laic⁹ semp fuisse v̄ ap̄ostotarē (qd̄ de
auertat) nescio cogitare qd̄ aliud dicerē vel q̄cluderē: nisi qd̄
oīa iura & oēs doctores vnanimī q̄cludūt nemie discrepāte
Nō habeo naturā aliq̄z doctoz v̄roz: q̄ q̄sulūt sicut q̄siliū
petētes velle q̄siderāt: q̄tra eoz p̄p̄riā q̄scientiā & clarā iuris
determinatiōez. Nec p̄ctā cleri moueāt te & ciuitatē: ad infrī
gendū eoz p̄uilegiā & libertates antiq̄ssimas. Licet em̄ aliq̄
boni sint: aliq̄ mali: attamē delicta p̄sonaz in damnū ecclīaz
nō redūdabūt. nec laicos iudices sup̄ clerū vnq̄ aut vllibi sta
tuit dñs: nec licentiā: vt suis p̄uilegijs eos denudēt. Nolite
p̄p̄ scelera n̄ra p̄dere fidē v̄ram. Iam nō solū tibi: s; & ciuitati
loqr. Vehemēs q̄ p̄positū esse incipio: nec p̄dest p̄testatio.
Chr̄s gemit⁹ p̄ctoz recipit: & oīones: & sacrificia: & ecclīe
sacramēta: etiā a p̄ctōrib⁹ collata. Lege desup̄ rōnes in rōnali
diuioz sub festo oīm sc̄tōz: vbi facit mētionē auctor de cō
mēoratiōe aiāz. Nescis qd̄ dñs dicit in euāgelio. Sup̄ cathē
drā moysi & c. imo plus dico: q̄ maḡ merent̄ laici & rectius
credūt honorādo malos clericos q̄ bonos: q̄ diuio & ecclīa
stīco tantū iudicio sūt reuati. Relege Oliueri libros gestoꝝ
cōsulatus vestri & si p̄missa hucusq̄ nō fuisse attērata p̄spex
eris: nō sine maxima p̄udētia antiquoz: noli consiliū dare.

q̄ moderni consiliarij sint tanti mali inuētores. Velit pre-
rea deus: q̄ clericorū fornicationes nō superētur ab adulteris
rijs laicorū etiā duplicib⁹ numero & qualitate: & nō plus
scorta a laicis ditētur & exaltarētur: sed qd' agunt (eas ducēdo
in vxores) p̄ficiat eis in remissionē peccatorum.

¶ Oliuerius.

Remittis me Hugo ad tpa preterita: q̄ ab om̄ibus iudicātur
meliora fuisse: nūq̄ estimo hanc ciuitatē adeo anxiatam: si-
cuti nūc est. Esto sine p̄iudicio ita vt dicis sit in iure scriptuz:
quis potest in tanta necessitate: iuris p̄ceptis obedire: Clerici
faltē tenētur ad muroꝝ custodiā & reparationē: necessitatis
tempore: & ad plura alia q̄ ab alijs intellexi in iure scripta: de
quibus tñ nullum verbū a te in med' ū p̄fertur. ¶ Si igit ad
minora ciuitas clerū inducit onera: q̄ de iure tenētur: merito
clerus gratias aget: & a pena ciuitas erit immunis. Et semper
allegas grauamia illata clero. Dic mihi qualia sint illa grauā-
mina alia q̄ de multo: dic obsecro.

¶ Hugo.

- Nota bñ +
1. Ne irascaris mihi dicā tibi aliqua grauamia secrete & sub si-
gillo cōfessionis: que ciuitas infert clero: quorū aliqua p̄nar-
raui: si mēoria retines q̄ locut⁹ sum. ¶ Primo: p̄ statuta eorū
iuramēto firmata p̄hibēt: ne aliqua bona t̄palia immobilia
2. quocūq̄ titulo in potestātē ecclīasticam trāfferātur. ¶ Scd'o
arrestant iudices vestri bona ecclīastica: & sup illis iudicant:
presertim sup bonis: in certis eorū libris descriptis. istud silf
3. sit ab alijs iudicibus laicis extra ciuitatē. ¶ Tertio: violāt ec-
clesias & emunitates ecclīasticas: extrahēdo ab eis dē q̄ scūq̄
4. laicos: etiā clericos. ¶ Quarto: pcutiūtur clerici impune in
5. ciuitate: etiā in emunitatib⁹ & cimiterijs. ¶ Quinto: capiūt
clericos & incarcerāt in carcerib⁹ eorū publicis: & detinent
diu incarceratos prout adhuc aliqui in carceribus detinent.
6. ¶ Sexto: exigunt gabellas siue theoloniū a clero: rōne quoꝝ
rūcunq̄ cōestibiliū & potabiliū de vino: oleo: piscibus
& similibus ad ciuitatē introducendis. Silf: de lignis: carbo-
7. nibus: & alijs clero necessarijs. ¶ Septimo: spoliarunt clerū
quasi p̄ annū libertate qua vsi sunt: mittētes singul' eb doma

dis sine gabella certam quantitatem blandorum ad molendum: per
quod spoliatur: antiquae pristinae ecclesiarum & monasteriorum funditus
destruuntur: & singuli contractus inter ecclesias & pastores qui
per tempus fuerunt & sunt a memoria hominum citra & ultra initi: an-
nihilantur singuleque ecclesie turbatione & confusione patiunt.

¶ Octavo: vastarunt hoc anno per eorum stipendarios ciues
& soldados: predia & possessiones quasi totius cleri: incen- 8,
ditis: rapinis & spoliationibus. colonos cleri capiendo. oneri-
bus importabilibus grauando: & bona clericorum etiam hic in
ciuitate: clero aspiciente inter se diuidendo. ¶ Nono grauauerunt
quasi totum clerum: locando (tanquam superiores cleri & proprie teme- 9,
ritatis audacia) armigeros nedum in domibus clericorum: sed etiam
in eorum emunitatibus & locis capitularibus: stabula equorum
in illis sternendo: & vilissimas personas in illis disponendo: laico-
rum presertim maioribus domibus minime occupatis: hoc etiam
libertatem ecclesiasticam violando. ¶ Decimo: aliqui ciues cesu- 10,
ris iuste innotati: temere intrant ecclesias: & per singulas horas
canonicas inibi consistunt: & iussi ac humiliter rogati: exire re-
cusant, sed proprie temeritatis audacia: diuinum officium perturbant
& impediunt. Nec tales per ciuitatem puniunt: & licet excōica-
tione papali sint innotati: a consulatu tamen non repelluntur.
¶ Undecimo: diffidatis cleri & notariis cleri raptoribus: in-
cendiariis: & ecclesiarum effractoribus & sacrilegis. dant saluum 11,
conductum: habitandi: standi & permanendi in ciuitate: etiam ad
longum tempus. Et stante huiusmodi saluo conductu: non permittunt illos
via iuris citari: arrestari: vel ad iudicium trahi per huiusmodi criminibus
ecclesiasticis: etiam coram iudicibus laicis: ecclesiasticis seu con-
seruatoribus. ¶ Duodecimo: ratione noui telonis iam (ut dicitur)
per regem francie impositi: exigerunt & exigunt a clero theo- 12,
lonium: & nolentibus dare: bona impediunt & detinent: nec abdu-
cere permittunt. ¶ Ultimo: non est omnittendum: quod ante festum
Martini nulli laicorum ciuium licitum fuit vendere nouum vinum
ducillando: sed solus clerus uina sibi crescentia vendebat: iam 13,
ciues: etiam ante dictum festum sancti Martini: indifferenter uina
vendunt: in maximum cleri detrimentum & iacturam. ¶ Preter
ista: sunt multa alia grauamina: que per presentem non occurrunt:

B

que pmissa videntur pauca respectu minarum: oblocutionum:
& diffamationum: quas indies laici clero inferunt: adeo quod in
iudeum & clericum modica in hac ciuitate videtur deum: quo ad
reuerentiam & honorem. Et licet viri honesti pmissa non comit
tant: publici tamen perpetratores impuniti in suis delictis confouentur:
& sic premissa tacite fieri patiuntur & dissimulantur.

¶ Oliuerius.

Videntur tibi ista illicita: etiam si vera essent: exceptis oblocutionibus:
quas ciuitas totaliter extirpare & prohibere non potest.
Nostri doctores consulti affirmant talia & similia fieri posse
de iure.

¶ Hugo.

Quare Oliueri: qui tibi ad aurem talia insurrat: non loquuntur
publice: nec comparent coram clero?

¶ Oliuerius.

Timent offendere clerum: sed dederunt mihi paruum scedulam
in qua continentur que locutus sum: lege illam.

¶ Hugo.

Non oportet legere: scio quid in se continet scedula.

¶ Oliuerius.

Ha. ha. iam vici: estis forsitan ciuitatem consuluisse medicos: ut
primo iocabar: dic ergo quid continet in scedula: hic mihi astas
iurista est: & auscultabit si verum dixeris.

¶ Hugo.

Continetur in scedula: quod clerici tenentur de iure ciuili contri
buere pro reparatione murorum: pro tex. in l. ad portus. C. de ope
publicis. vbi habetur quod nullus cuiusuis priuilegij ratione excu
satur ab onere portus: aqueductus: & murorum instaurandorum
ergo nec excusabitur clerus. Ad idem tex. pro omnia similis. e. ti. l.
omnis puinciarum. & expressior in l. si. C. de qui mu. excusan.
li. x. ¶ Preterea videtur pro ista parte auctoritas iacobi de are. in
l. ad instructionem. C. de sa. san. ec. vbi hoc simpliciter tenet. Cuius
dictum etiam iacobi de ara. refert. & quod non improbat: videtur sequi
simpliciter Bar. in d. l. ad instructionem. Sed Butri. quem refert
& sequitur Bal. in d. l. ad instructionem. & in v. si. feu. ti. de pa.
pstan. v. nos romanorum. in si. tercię & in prin. quarte solutio
nis. id sequitur eo casu: quo ratione publice utilitatis siue que

tionum:
adeo q̄ n̄
ia; quo ad
non comit
tis cōsue
tur,
bloctio
ō potest
eri posse
loquunt
scedulam
cos; uti
thi alias
lli contri
C. de op
re; exco
ur adose
is. e. ti. l.
exculā
i de are. in
net. Cur
idei leg
uē refert
ti. de pa
te solutio
s siue q̄

tis restauratur muri: vt ppter necessitatē guerre imminentis
sicuti ea ratione tenentur etiā clerici in refectione viarum &
pontium: vt est tex. in d. l. ad instructionē: etiā si guerra non
imminet; sed solū est guerre suspicio seu timor: p quo dicto
(licet Bal. nihil alleget) facit Inno. dictū in c. bone. de elec. glo.
j. sup. vbo. iuste. & glo. sup. vbo. & causa; secus foret scdm
doct. p̄dictos; si esset ad ornatū ciuitatis. Et istud etiā videtur
de mente cy. in d. l. ad instructionē: hec estimo Oliueri: que
in iure ciuili ponunt in scedula tua; interroga socium tuum
quem asseris iuristam si verum dixi.

¶ Oliuerius.

Dic mihi Cato; est ne ita in scedula; vti Hugo retulit

¶ Cato.

Totum quod est in scedula retulit; & q̄ plura pro parte n̄ra
addidit.

¶ Oliuerius.

Hugo; estimassem semper te partem cleri fouere; & pro illa
parte iura studuisse. iam vt intelligo etiam studuisti pro parte
ciuitatis & laicorum; qd̄ tamē plures de cōsulatu vix cre
dunt; qui tibi soli resistentiā a clero factā impingunt & nulli
alteri; ideo voluissim; q̄ te sicuti nos audiuisent; & cessaret
suspicio indubie.

¶ Cato.

Domine Oliueri; rogo nolite estimare dñm Hugonē ppter
iuriū hmōi allegationē concludere velle pro ciuitate; quin
imo hec prompta ipsius allegatio iuriū pro nobis facientiu;
vehementē mihi presumptionē inducit cōclusionis q̄trarie;
Noui iuristarū subtilitatē. Hec ad aurē vobis dico; ne nimiu
ppter hec per eum allegata deo cōfidatis.

¶ Oliuerius.

Si hec Hugo dicit in iure scripta; qd̄ ambiguitatis est. vt non
licet ciuitati iura exequi; imo min⁹ a clero exigere; q̄ de iur
re possent

¶ Cato.

Audietis dominū Hugonem contrariū concludentem; ve
lit deus; nō sim ppheta.

¶ Hugo.

Cur; me clam; inter vos tot verba miscetis; male cause signū
est; gaudeo; q̄ vnus vestrū legista est saltē baccalaureus; & p
cōsequens in parte canonista.

1010

¶ Cato.

Quod predixi domine Oliueri intelligitis / q̄ dñs Hugo incipit aliter loqui q̄ prius / incipit de mala causa nostra verbū facere.

¶ Oliuerius.

Rogo Hugo vis tu aliquid cōtra tot iura & doctores (sicuti a socio meo per te allegata intellexi) in contrariū dicere?

¶ Hugo.

Volo.

¶ Oliuerius.

Cur igitur recitasti contra te iura scripta / hoc nō est boni docti; nec sapientis viri signum.

¶ Hugo.

Erras Oliueri / nam sine solutione iuriū que pro parte ciuitatis tuī doctores allegant semp in errore maneres; & verū eorum intellectū non caperes. patienter igitur audi me verū dicentē / sicuti me auscultasti / cū p tua opinioe falsum & iniure erroneū occlusi.

¶ Cato.

Auditis domine Oliueri verum esse quod suspicabar.

¶ Oliuerius.

Dic Hugo quid vis, auscultabo, te audire, pposui / etiā si per horā fueris locut' / s; plus placeret vt cras reuertamur / iam em̄ ad uesperas cit.

¶ Hugo.

Vti libet Oliueri / inter fabulandū vesp̄e cātate sunt / nec horas legi canonicas vesp̄tinas. Mos gerēdus est rōnabilib' p̄ cantibus, in puncto octaue hore cras me videbis, nisi vel tibi citius vel fortune serius placuerit.

¶ Oliuerius.

Hugo / vale / & cras vti dixisti redi, & ita stude in vnā partem sicut in alteram.

¶ Hugo.

Valete ambo duo / & vti iussisti oliueri & studui & studebo.

¶ Oliuerius.

Vides Cato q̄ bene locut' est dñs Hugo iuxta scedulā nrā; estimo certe q̄ contrariū illius nunq̄ affirmabit.

¶ Cato.

Non intellexistis que dixi / imo p̄trariū affirmabit indubie / ego etiā turib' studui / res nō est clara vt in scedula nrā p̄tinet.

¶ Oliuerius.

Cur ergo consulatus hanc rem consulit?

☞ Cato.

Vos scitis q̄ nō est hec res de pleno cōsilio/ nec cōsultis iuris peritis conclusa/ vos om̄es clamatis in fauorē ciuitatis/ & iuxta naturales vestras rōnes & v̄m videre singula cōcluditis/ que nō militant semp̄ in iure/ presertim circa facta clericorum. Post factū/ consilia queritis: nullus libens vos & cōsulatū redarguit.

¶ Oliuerius.

Q̄ timeo hanc rem habere malum exitū. Ex modico lucro maximā patiemur infamiā/ & censuras papales/ cur n̄i doctores non scribunt veritatē sicuti est.

☞ Cato.

Post factum cōsulti sunt sicuti dixi/ & placere student. Nam obsequiū amicos veritas odium parit. & qui cōsulti sunt/ nō semp̄ veritatem cōsulunt. sed vti partes affectant & pro talibus reputati sunt.

¶ Oliuerius.

Durus sermo. noctem deducā in somnē. ita vacillare incipio & cupio audire dñm Hugonē/ etiā si contra nos cōcluserit/ nullū animū leque vt homo (mihī videt) a seipso differt. nā alter nullius/ alter infiniti precij est. hic Hugo (vti apparet) fr̄as vidit.

☞ Cato.

Imo & practicauit / atq; ad oēm industriā iuridicam multo tpe se aptauit.

¶ Oliuerius.

Ita apparet/ sed vale Cato/ & tu ipse etiā cogita/ & in tpe te p̄senta.

☞ Cato.

Meum cogitare nihil est/ vbi nostri doctores comparere formidant. sed cōparebo vti iussistis/ & bonā & quietā noctem vobis opto.

¶ Oliuerius.

Huy tam mane aduētas Hugo/ qui ad legē dum horas canonicas obligaris/ vix e lecto surrexi/ & hunc catonē ad me in tromisi/ vix octaua est hora.

☞ Hugo.

Iam matutinas cum alijs cātando. reliquas vero horas canonicas legendo ad vespas vsq; cōpleui & missarū officiiū celebraui/ vt tuus sim totus hodie ad quecūq; poposceris.

B iij

¶ Oliverius.

Incipe Hugo dicere que heri dicere obtuleras, affecto enim te audire aliquid boni apportantem.

¶ Hugo.

Contra p̄meritata & in tua scedula cōscripta/ dico sic argu-
mentādo. Regula iuris ciuilibis est/ q̄ ecclie non tenent ad
aliqua onera sordida/ neq; extraordinaria. vt C. de sa. san. ec. l.
placet. & l. neminē. & C. de epif. & cle. l. ij. nisi dūtaxat ad pō-
tium & viarū restorationē. vt est casus in d. l. ad instructionē
C. de sa. san. ec. Et vtrūq; simul de regula & fallētia predictis
nouissimo iure autenticoꝝ statuitur. in s̄ ad hec. de ec. ti. s̄
ecclia nō tenebit ad onus restaurandoꝝ murorū seu eos for-
tificandū/ cum id sit opus sordidū. l. maxiarū. s̄ si. C. d̄ excu.
mu. lib. x. Aut saltē extraordinariū/ eo q̄ nō videtur p̄petuū
& vniforme/ quale est ordinariū munus/ vt declarat Bal. in
d. l. placet. per tex. ibi & l. seyo. s̄ medico. ff. de au. lega. idem
Bal. in d. ti. de pace p̄stā. & plenissime caldri. consi. suo. ij. ti.
de censu. facit qd̄ notat Bar. in. l. ij. ff. de iure emu. Facit ad p̄-
dicta/ quia exceptio circa onera reficiendoꝝ pontiū & viarū
vt ad ea teneatur ecclia facta in. l. ad instructionē. a regula le-
gis placet. cū si confirmat ipsam precedentē regulam in non
exceptiuatis/ & sic in casu nō de onere reficiendoꝝ muroꝝ
& in fodiendis fossatis nouis. vt in c. dominus. xxxij.
q. vij. ¶ Ex quib; videt̄ r̄nderi ad Bartholi motiuū in d. l. ad
instructionē. quatin; intelligere videt̄/ q̄ licet ad p̄sonalia onera
reficiendoꝝ muroꝝ nō teneant̄ clerici/ q̄ illud est munus
sordidū/ a q̄ clerici sunt exēpti/ t̄n ad pecunias p̄ laborantib;
in ea refectiōe v̄l instauratiōe iuxta reddit; possessionū suarū
p̄ferre/ h̄ nō est sordidū munus. Nam cū reuerētia sicut ip̄e
labor p̄sonal; prestādus in ope refectiōis est sordidū munus/
vt d. l. maxia rerū. s̄ si. Ita & pecunia eo casu dicit̄ munus sordi-
dum/ q̄ surrogat loco laborū. vt in. l. seyo in prin. ff. de annu.
le. & ibi p̄ Bar. & p̄ Io. an. in mercu. sup̄ regula generi/ & lap;
alle. xcix. & h̄ est qd̄ declarat tex. in d. s̄ ad hec. dum dicit/ pos-
sessiones eccliarū non teneri ad sordidas functiones. ¶ Pre-
terea; detur sine p̄iudicio/ q̄ onus soluendaꝝ pecuniarū

in operefectionis non sit sordidū/tamē non videt posse ne-
gari/quin sit extraordinariū. Cum omē on^o extraordinariū
sit/quod non est ppetuū & vniforme, vt declarat Bal. in d. l.
placet. & Cal. in consi. ti. de censi. cōsi. ij. facit qd' ponit Bar.
ff. de iuris immu. l. ij. Sed ab extraordinario onere ecclia ex-
cusatur sine dubio/vt in d. l. placet. & dicto s^o ad hec. ¶ Per
predicta etiā videt dari rñsio ad rōnem alioꝝ doctoz/ dum
ab idēptitate rōnis vtilitatis publice arguūt/ p p^o quā statuit
in. l. ad instructionē. & s^o ad hec/ teneri eccliam ad onera refi-
ciendorū pontium & viarū/ etiā teneri ad reficiendū muros/
qñ ppter vtilitatē publicam guerre imminentis vel suspicio-
nis guerre/reficerētur. Nam cū id veniat ad correctiōnē iuris
cōmunis regulariter statuentis nō teneri ecclias ad sordida
& extraordinaria, vt in d. l. placet. & in. l. ij. s^o ad hec. Nec repe-
riatur hoc ius immutatū/ nisi in casibus pontiū & viarū, vt in
d. l. ad instructionē, & dicto s^o ad hec. Ergo dicta immutatio
& correctio ad casuz hūc de reficiēdis aut cōfortandis muris
etiā si similitē habeat rōnem/nō trahetur/ p. l. precipim^o. in fi.
C. de appel. & C. de testa. l. sancim^o. & in auten. de admistra.
offi. s^o fi. col. iij. & qd' no. glo. & doct. in auten. quas actiōes.
C. de sa. san. ec. & p ang. in. l. gallus. in prin. ff. de libe. & pos.
per glo. ibi in vbo filius. Hoc pcedere dixit etiā si de correc-
tione legis iniquissime ageret. ¶ Preterea nō obstant. l. ad
portus. & l. omēs. & l. fi. in prin. allegate. q̄ dicunt ab onere
reficiendorū murorū nullū excipi/ q̄ intelligunt/ nisi ecclie
que ab onere hoc in alijs legibus sunt excepte/vt in d. l. plas-
cet. l. ij. s^o ad hec. & l. ad instructiōez. Facit ad h. ff. q̄ vi aut clā
l. j. p glo. & Bart. & C. de adul. l. ita pudor. p glo. & Cy. & l.
nō erit in s^o dato. vbi est glo. fi. ff. de iureiu. Et p hac pte ē glo.
exp̄ssa in d. l. ad instructiōez. & alia glo. in. l. fi. C. de qui. mur.
lib. x. & C. de sa. san. ec. l. neminē. & in d. l. ad instructiōem.
¶ Quare cōcludo/ ecclias liberas ab hmōi onerib^o sordidis
& exordinarijs. ¶ Oliuerius.
Satis longus fuisti hugo/ & (vt mihi visum est) res nō est t̄a
clara p te/ sicuti iactitasti. In re em clara nō fuisset op^o tot v-
bis/ & istud nō est docere/ nec v̄itatē dicere/ sed argumētari.

Cato.

Ita visum est mihi dñe Hugo, Nam auctoritas Bar. & aliorū
in scedula descriptorū maior est/ q̄ tue argumentatōes & p̄
suasiones ita fundate. ¶ Hugo.

Igitur in principio dixi argumentādo & de mero iure ciuili
locutus sum/ nec aliquid iuris canonici allegaui/ vt rem vo
bis dubiā/ efficerē clarā/ etiā mero iure ciuili. Et quia tu Oli
ueri pacem cum scuto petisti/ & ego ramū gladio inserui.

¶ Oliuerius.

Sufficit mihi Hugo/ q̄ de iure ciuili clerus tenet ad reparati
onem & fortificationē muroꝝ/ ad qd̄ onus clerus mīme cō
pulsus est/ sed aliunde modicū & minimū grauatōe loco il
lius clero impositum. ¶ Cato.

Sic & mihi videtur/ necessitate maxima considerata,

¶ Hugo.

Hucusq̄ argumentādo locut⁹ sum/ & licet secūda pars quā
sustinui/ de mero iure ciuili sit satis pbabilis/ tamē qa est ma
gna auctoritas tenentiū partem contrariā/ nec in termis nris
necessitor inter dīctas cōtrarietates eligere aliquā partē/ pp̄
iura canonica in hac materia subeūdoꝝ onerū p̄ ecclesijs lo
quentia/ quib⁹ est standū in materia ecclēstica. Item quia ci
uitas Theneñ, est de tpali dominio ecclē Theneñ, vt in c. j.
& ij, de noui. ope. nun. & ibi p̄ Inno. & doct. & no. in c. ij. d̄
arbi. lib. vj.

¶ Cato.

Quantū suspicabar de isto iure canonico/ q̄ illius determinas
tionem in finem reseruaret.

¶ Oliuerius.

Dic Hugo quid vis/ sum hic tecū ad audiendū meram veri
tatem/ & quid licitū sit ciuitati & p̄sulibus de iure canonico
& diuino. Non em̄ dubito/ quin ciuitas clare informata/ nō
faciet vim clero.

¶ Hugo.

Letor & ex leticia vix lachrimas cōtineo/ quicquid hucusq̄
clerus clamauit/ nullus veritatē audire voluit. De iure cano
nico certū est & indubitātū/ q̄ nulla mūdi onera q̄ntūcunq̄
utilia laicis ecclē cōtribuunt/ nisi cōcurrentibus tribus.

¶ Primū/ q̄ certum sit ad illa laicoꝝ facultates nō sufficere.

¶ Secundū; q̄ clericos cōtribuere consulat romanus ponti-
fex. ¶ Et tertīū; q̄ episcopi vel clerus ipsemet sibi ipsi oner-
a imponant; vt de istis est casus in iuribus in principio cō-
fabulationis nostre allegatis c. nō minus. & c. aduersus. de
immu. ec cle. & per doctores ibidem. Alias autē nequaquā in
collatione onerū conferunt clerici. vt ibi & c. j. & c. clerici. e.
ti. lib. vj. iuncta cle. j. e. ti. Et p̄pterea cōclūsit glo. iuris cano-
nici in c. nouarū. xvj. q. j. & lau. in c. placet. e. cā. & ques. q̄ d̄
iure canonico nō tenētur clerici cōtribuere etiā in refectione
pontium & viarum; qd̄ intelligēdum; nisi dicta tria cōcurrant
Sicq̄ intelligi oportet glo. dicti c. nō min⁹. quatin⁹ dixit te-
neri ecclesias ad refectionē pontium & viarū; vt intelligat̄ di-
ctis tribus cōcurrentibus & non alias. Nec tñ obstat lex ad
instructionē. & s̄ ad hec. Quia cum dicta statuta laicalis im-
peratorie potestatis super ecclesijs & clericis edita; per eccle-
siam approbata nō sunt; in ecclesiarum & clericorū preiudici-
um non sunt seruāda; vt in c. ecclesia sc̄te marie de cōsti. & in
c. bene quidē. xcvj. di. Et per hec etiā respōdetur ad. l. portus
& l. omnes. cum sibi alle. in prin. quatin⁹ statuūt; q̄ nul-
lus excipitur ab onere reficiendorū murorū; quia intelligit̄
nullus statuētī subiectus; quia nō potest intelligi ecclesia que
est statuētī nō subiecta; per iura alle. Nec etiā ob c. puenit.
de immu. ec. qd̄ loquit̄ in casu speciali; quo timetur ciuitas
Terraconeñ que fuit de dominio tpali ecclie; presertim ecclie
romane; occupari ab infidelibus. Nec est spaciū aliter pui-
dendi periculo; tūc tenētur clerici auctoritate illius canonis;
sicuti laici; ad custodiā personalem muroꝝ. Alias autē con-
tra; vt in dictis c. nō minus. & c. aduersus. Sic declarāt Inno.
& Hosti. & dñs Antho. in dicto c. puenit p̄ma oppo. Et ita
tandem in terminis decidit; q̄ in refectione viarū; pontium
& muroꝝ ciuitatis; nō teneant̄ ecclesia & clerici; nisi dicta tria
concurrant. Io. an. sic cōcludendo & Cal. referens. lo. an. in
dicto suo cōsi. in ordi. e. ti. de censi. & dñs Antho. in d. c. ad-
uersus. de immu. ec. Et fuit etiā prius conclusio Hosti. in sum.
e. ti. s̄ iij. Cum ergo vos spoliastis clerū p̄pria temeritate anti-
quissimis priuilegijs; in cōsulto romano pontifice; clare est:

C

1016
ciuitatem omnes illas penas iuris & p[ro]stitutionū applicarum &
imperialiū incidisse/ & vt tales veniunt declarandi/ maxime
p[ro]pter noua vectigalia p[ro]pria temeritate imposta clero.

¶ Oliuerius.

Iam directe socio meo referente cōtra contenta in scedula cō-
cludis/ de quo mirari non sufficio/ vix crederetibi possum
hanc determinationē ita clare in iure scriptā/ ex quo docto-
res nostri aliter suaserunt. ¶ Hugo.

Facis Oliueri p[ro]tra mihi p[ro]missa/ & datis palmis stipulata de
fide mihi adhibenda. Et si priorū meminisses/ tue admiratio-
ni & incredulitati scires fuisse respōsum. Sed dum amorem
p[ro]tradiciēdi sequeris/ a questionū lineis excidisti/ more quo-
rundam loquaciū potius q̄ facundorū/ qui cū disputare ne-
sciant/ tamē litigare non desinunt.

¶ Oliuerius.

Scio qd vis dicere/ q̄ nostri doctores quos cōsulimus/ post
factū consulti sunt/ vel nobis displicere nō possunt/ imo po-
tius nō volunt/ sed in officijs remanere/ & cōmoda a nobis
recipere preligunt. ¶ Hugo.

Aliqui boni/ alii mali repiunt/ petatis consilia ab illis qui
nō sunt duplicis animi/ qui bonā habent famā. nō qui sola
mūnera attendunt & vacillant/ & modica turbatione aduē-
tantē alterantur. ¶ Oliuerius.

Si deus essem istos cognoscerē que est scrutator cordiū/ &
papa dicit (socio meo Catone referente) Et si vicem dei ge-
ramus in terris/ de occultis tamē diuinare nō possumus.

¶ Hugo.

Si tibi est impossibile/ & tu eorū consilijs non indigeres. Ia-
cobus ap[osto]lus in canonica sua epistola te docet qui ait, Vir du-
plex animo/ incōstans est in omib[us] factis suis. Et dñs in euā-
gelio, Ex fructibus eorum cognoscetis eos.

¶ Oliuerius.

Satis te intelligo/ sed vnū scrupulū in corde meo adhuc te-
neo. Nec satis intelligo/ qualiter possit esse tanta diuersitas &
contrarietas in iure/ vt super eisdē textibus planis/ tam con-
traria p[ro]cludantur per doctores. Melius videretur studere &

cōsulere ex nudis textibus/ q̄ ita se inuoluere in doctorum
opinionibus & lecturas omnes cōburere,

☞ Hugo.

Crede mihi Oliueri/ non fuisti primus/ qui hanc fantasiam
ne dicam fatuitatem ptulisti. Post omniū doctorum lectu-
ras/ per subtilissima ingenia pro intellectu & cōcordancijs
iurium in libris conscriptas/ doctores nostri tēporis vix ali-
quid de textib⁹ intelligerent/ quid em̄ intelligerent vel in sco-
lis legerent si lecture nō essent. Successiue inuente sunt artes
& ex opinionibus & disputatiōibus elicitur veritas. Dubia
quē in iure inter doctores sunt/ ex eisdem textibus oriuntur
sicuti in theologia ex sacris litteris diuersorū doctorum opi-
niones suborte sunt. Neq; em̄ scriptura vnq; vlla sic aperta
claraq; fuit/ vt in diuersos flecti sensus nequiret. Traxerūtq;
sacris ex codicibus ortum om̄ia/ que ab inicio surgentis ec-
clesie vsq; nunc fuerūt scismata. Sed norat hoc futurū deus/
idcirco cum per famulū suum moysen israhelitico populo
legem dedisset/ & qd̄ sectandū/ quid ve fugiēdum esset/ ma-
nifesta serie p̄scripsisset/ sciens tamē futuros esse qui legi sue
dissonos sensus accomodarent/ cōsulturus futuro seculo/
& obicē positurus heresibus & falsis opiniōib⁹/ summū tri-
bunal in terra cōstituit/ ad qd̄ maiores cause & om̄es afferri
dubitationes de lege dēberēt. Ait em̄ in Deutronomio dñs
ca. xvi. Si difficile & ambiguū apud te iudiciū esse p̄spexeris
inter sanguinē & sanguinē/ causam & causam/ leprā & non
leprā/ & iudiciū inter portas tuas videris ꝑ̄ba variari/ surge
& ascēde ad locum quē elegerit dñs deus tu⁹/ veniesq; ad sa-
cerdotes leuitici generis & ad iudicem qui fuerit illo tpe/ &
queres ab eis/ q̄ iudicabūt tibi iudicij veritatē/ & facies que-
cūq; dixerint q̄ presunt loco quē elegerit dñs/ & docuerit te
iuxta legē eius/ seq̄risq; sniam eorū/ nec declinabis ad dextrā
vel ad sinistrā. Qui aut̄ supbierit nolens obedire sacerdotis
impio/ qui eo tpe ministrat dño deo tuo/ & decreto iudicis
moriet̄ homo ille/ & auferes malū de israhel. Sicut ḡ veteris te-
stamēti sequacib⁹ dñs impauit/ ne ḡs seductus opiniōe scin-
dere populū/ peregrinasq; opiniones introducere posset.

C ij

1010
Nam qui ambulat in errore cordis sui: venient super eos
mala. Sic met chrs dominus noue legis cōditor; veritat; ma
gister; & salutis inuentor summi refugium tribunalis erexit.
Elegit em̄ Petrum; & i petro ceteros romane sedis antistites:
qui post eius in celum ascensionē vicariatū tenerent; & in
ecclesia primū locum. Cum clauēs regni celorū illi promisit
dicens, Pasce oues meas. Ioannis, xxj. Cur hec; quid opus
erat Petrum fieri pastorē; clauēs regni tenere; principatū ac
cipere; christi vicariatū gerere; nisi vt errātes reduceret; igna
ros instrueret; tímidos roboraret; pertinaces elimiaret; fide
libus subueniret; hereticis repugnaret; Si iusti essem; ac no
stro ingenio verū videremus & sequeremur om̄es; neq; lege
neq; principe opus esset. Sed quia surgūt ingenta pñicio sa:
que doctrinas pestíferas semināt; funduntq; venena letalia:
& occidunt credulas anīas. Ideoq; necessaria fuit summi trīs
bunalis erectio; qđ in leprā & leprā iudicaret; & opiniōes
doctorū veras approbaret & falsas reprobarēt. Hoc autē est
apud aplicā sedē; q̄ cardo & caput a dño & nō ab alio est cō
stituta fidelīū. Et sicut cardine ostiū regū; sic huius sancte ses
dis auctoritate; om̄es ecclesie disponēte dño reguntur. Atq;
(vt Calixti pape sanctissimi verbis vtamur) nulli dubiū est;
qđ apostolica sedes mater sit omnīū ecclesiar; a cui⁹ nos re
gulis nullatenus puenit deuiare. Vos igitur Theneñ. ciues;
si vos aliqua iuris dubitatio tenet angitq; cōsultite romana
ecclesiā seu legatum apostolicū dignissimū hic presentē. Au
dite vicariū christi aut eius vicē gerentē. Facite quecūq; dixe
rit vobis qui p̄sunt loco quē dñs elegit. Dicite cū Ysaia, ij. c.
Venite ascendamus ad montē dñi; & ad domū dei iacob; &
docebit nos vias & ambulabimus in semitis eius. Quis est
mons dñi; nisi apostolica sedes; Que dom⁹ dei est; nisi eccle
sia; Quis locus electus a domino; nisi Roma quā beatorū
Petri & Pauli martyrū consecrauit. Fugiebat Petrus ex vrbe
mortē timens; sed cum offendisset in viā dominū dixit ad eū
domine quo vadis; & dñs sibi. Vado romā iterum crucifigi
Sic reuersus Petrus ibi cathedrā summi pōtificis erexit; vbi
crucis patibulū subiit. Huc ergo recurrēdum est; hinc vera

doctrina sumēda est; hinc veritatis hauriēdi latices; hic fons
aque viue signat^o scaturit; hic ortus conclusus; hic archa do
mini extra quā non est salus. Non pudeat vos Theneñ. que
de cleri exactiōe & spolio perpetrato iuxta doctorū vestro
rum opinionē erroneam sentitis; apostolice sedi & eius lega
to referre; & eius consiliū petere, nam diuus Hieronym^o do
ctrina plen^o & oēm scientiā callens cū fidei scripta dictasset:
ad Damasum papā scripsit. Hec est ingt fides papa beatissi
me quā didici in ecclia; quā q̄ semp tenui; in qua si min^o pe
rite aut parum caute forte aliquid positū est; emēdari a te vo
lo qui fidem petri tenes & meritū, Sic & vos facere Theneñ,
& te oliueriū vt Theneñ. ad hoc faciendū inducas; exhortor
Ostendite vos & que fecistis & opiniones vestras romano
pōtifici seu eius legato, facite que iusserit; neq; ad dexteram
neq; ad sinistra declinantes. sic euitabitis maximas penas in
vos inflictas; sic consolationē spiritus; sic anie vestre quies
tem accipetis & salutem.

¶ Oliuerius.

Miror te qui iuri pōtificio operā dedisti; ex theologia te des
fendere & causam tuam fortificare.

¶ Hugo.

Ius canonicum participiū est; capit em̄ partem a theologia;
& partem ex legibus. Attamē que iam locut^o sum; maximi
pontificis verba sunt mihi ad ppositū deseruiētia, sed nihil
respondes ad intellectū eorundem.

¶ Oliuerius.

Quid dicam; vt mihi videtur cōcludis necessario p̄sulendū
summū pontificem; aut eius legatū; cuius iudiciū nobis
suspectum est; imperatoris preeligeremus determinatiōē.

¶ Hugo.

Tergiuersaris; & tamē laqueis veritatis inuerteris; in perso
nam tuam iam loquor cui suspectum esse potest illud iudi
cium qd̄ dominus statuī. Super clerū dominus imperator
nullam habet facultatē neq; iudiciū. Dicit em̄ canō. xcvi.
dist. c. Cum ad verū, nec impator sibi iura pontificis arripiat
nec pontifex nomē imperij vsurpat; vt christiani impatores

C ij

1010
pro eterna vita pontificibus indigerent/ & pontifices p cur
su temporalium tantummodo rerum/ imperialibus legibus ute
rentur. Et iterum ibidem, xcvi, dif. c. Si imperator. Si impator
catholicus est quod salua pace ipsius dicimur/ filius est/ non pre
sul ecclesie/ habet priuilegia potestatis sue/ que ad ministrandis
legibus publicis diuinitus consecutus est/ & eius beneficijs
non ingratus/ contra dispositionem celestis ordinis nihil usur
pet. Ad sacerdotes enim deus voluit que ecclesie sunt disponen
da pertinere/ non ad seculi potestates/ quos si fideles sunt ecclesie sue
sacerdotibus voluit esse subiectas. Et ne dicas/ maledictus cas
non/ quia nunquam catat contra clericos. In capitularibus Karoli ma
gni/ & Ludouici impatoris canonisatis sic inueniunt. c. quia iux
ta. xvj. q. j. Quia iuxta sanctorum patrum traditionem nouimus
res ecclesie vota fidelium esse pretia peccatorum/ & patrimonia
pauperum. quique non solum habita conseruare/ verum etiam deo
opitulante conferre optamus. Vt autem ab ecclesiasticis officijs
de diuidendis rebus ecclesie suspicionem dudum conceptam pe
nitentiam amoueamus/ Statuimus/ ut neque nostris/ neque filiorum/ &
deo dispensante successorum nostrorum temporibus/ vllam penitus
diuisionem seu iacturam patiantur. Quod maxima auctoritate si
machus papa approbat synodo generali acclamante. i. c. pos
sensiones. xvj. q. j. Nec refugit clerus/ quin serenissimus dominus
impator/ christianissimus & ecclesie obsequentissimus/ vna cum
reuerendissimo domino legato hanc differentiam examinaret/ & fiat
determinatio vtraque potestate coniuncta.

☞ Cato.

Oliucri capti sumus/ nollem quod res nostra in lucem prodiret
nullo iure defendere possumus que perpetrata sunt/ queramus
euationem per dilationem/ dicamus nobis nihil commissum.

☞ Hugo.

Quid susurratis inuicem/ cur non respondes oliucri/

☞ Oliucrius.

Quid respondebo/ volo libens que audiui referre in consula
tu. & que conclusa fuerint renunciare.

☞ Hugo.

Referre vis post longum annum Platonis/ hoc est negligere/

qua
spoli
Nam
figura
actum
vera
Et cu

Non
nunci

Deus
quod cele

quēadmodum hucusq; factum est / & interim semper clerū
spoliatum tenere / & in censuris inforlescere. interim flebo.
Nam nihil miseris dulcius est gemitu. Video em̄ verissima
signa indurationis ciuitatis / & plage subsequēntis nisi aliter
actum fuerit, sufficit mihi te audiuisse / & a me tibi dictū que
vera sunt / cum aliud amplius agere non sit mee potestatis.
Et cum his vale / & refer cum placuerit / & renūcia cum vis.

¶ Oliuerius.

Non sis obsecro cōsternatus animo / spero aliquid boni re
nunciare in breui, & vale Hugo amicoꝝ confidentissime.

¶ Hugo.

Deus vertat bene & spem ad bonum effectum deducat / &
q̄ celeriter legato presenti.

Dyalogus super libertate eccle
siastica feliciter finit.

Omnia consilio prius expire q̄ armis,
Vt nequit Nimis.

Impressum Oppenheim.
Anno domini. 15.16.

1014

quod in istis diebus...
et in istis diebus...
et in istis diebus...

et in istis diebus...
et in istis diebus...

et in istis diebus...
et in istis diebus...

et in istis diebus...
et in istis diebus...

et in istis diebus...
et in istis diebus...

Imprimetur Anno Domini 1710.

Hunc librum monasterio S^{cti} Etonis vulgo
Ethenheimmünster per legatum donavit Franobilis
et strenuus S. Franciscus Egon Reich ab aelcorff
Sakapa Ethenheimensis qui die 16ta 8bris anno 1722
pie in Lomino obdormiuit. requiescat in pace. amen

libr. a. j. 318.

